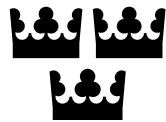

Studiestöd

15

Förslag till statsbudget för 2001

Studiestöd

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagförslag	6
2.1	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349).....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.....	11
2.3	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).....	12
3	Utgiftsområde 15 Studiestöd.....	14
3.1	Omfattning.....	14
3.2	Utgiftsutveckling	14
4	Anslag inom Uo 15 som hör till politikområde Utbildningspolitik.....	15
4.1	Budgetförslag.....	15
4.1.1	25:1 Studiehjälp m.m.....	15
4.1.2	25:2 Studiemedel m.m.....	16
4.1.3	25:3 Studiemedelsräntor m.m.....	18
4.1.4	25:4 Vuxenstudiestöd m.m.	19
4.1.5	25:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	21
4.1.6	25:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	22
4.1.7	25:7 Bidrag till vissa organisationer m.m.	23

*Bilagor**Bilaga 1 Nya anslagsbenämningar*

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	5
3.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet.....	14
4.25:1 Anslagsutvecklingen Studiehjälp m.m.	15
4.25:1 Beräkning av anslaget för 2001.....	16
4.25:2 Anslagsutvecklingen Studiemedel m.m.	16
4.25:2 Beräkning av anslaget för 2001.....	18
4.25:3 Anslagsutvecklingen Studiemedelsräntor m.m.	18
4.25:3 Beräkning av anslaget för 2001.....	19
4.25:4 Anslagsutvecklingen Vuxenstudiestöd m.m.	19
4.25:4 Beräkning av anslaget för 2001.....	21
4.25:5 Anslagsutvecklingen Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk.....	21
4.25:5 Beräkning av anslaget för 2001.....	22
4.25:6 Anslagsutvecklingen för Bidrag till vissa studiesociala ändamål.....	22
4.25:6 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser.....	23
4.25:6 Beräkning av anslaget för 2001.....	23
4.25:7 Anslagsutvecklingen Bidrag till vissa organisationer m.m.	23
4.25:7 Beräkning av anslaget för 2001.....	25

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa,
3. antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
4. godkänner att under 2001 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet för studielån om 103,2 miljarder kronor (avsnitt 4.1, anslag 25:3 *Studiemedelsräntor m.m.*),
5. godkänner vad regeringen förordar om bidrag till vissa organisationer m.m. (avsnitt 4.1),
6. bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 25:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål*, beställa produktion av studentlitteratur som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 000 000 kronor efter 2001 (avsnitt 4.1),
7. för budgetåret 2001 anvisar anslagen under utgiftsområde 15 *Studiestöd* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		Anslagstyp	
25:1	Studiehjälp m.m.	ramanslag	2 696 483
25:2	Studiemedel m.m.	ramanslag	8 478 256
25:3	Studiemedelsräntor m.m.	ramanslag	4 522 690
25:4	Vuxenstudiestöd m.m.	ramanslag	5 812 172
25:5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	ramanslag	61 520
25:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	ramanslag	24 462
25:7	Bidrag till vissa organisationer m.m.	ramanslag	26 223
Summa			21 621 806

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 §, 4 kap. 3 §, 5 kap. 6 §, 7 kap. 1, 6 a, 7, 7 a, 7 b, 8 och 8 a §§ samt 8 kap. 20 § studiestödslagen (1973:349)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §²

Studiebidrag lämnas med 850 kronor i månaden.

Studiebidrag lämnas med 950 kronor i månaden.

4 kap.

3 §³

Studiemedel får inte beviljas för den tid för vilken studiehjälp enligt 3 kap. eller särskilt vuxenstudiestöd enligt 7 kap. redan har beviljats.

Om en studerande beviljas studiehjälp eller särskilt vuxenstudiestöd för en tid för vilken den studerande redan har beviljats studiemedel, får den studerande inte ta emot studiemedlen för denna tid.

Studiemedel får inte heller beviljas eller tas emot för den tid för vilken utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning, utbildningsbidrag för doktorander eller särskilt utbildningsbidrag lämnas, om inte något annat följer av bestämmelser som regeringen meddelar.

Studiemedel får inte heller beviljas eller tas emot för den tid då den studerande får

- aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
- utbildningsbidrag för doktorander, eller
- särskilt utbildningsbidrag.

¹ Lagen omtryckt 1987:303.

² Senaste lydelse 1999:1340.

³ Senaste lydelse 1997:1215.

Vad som nu sagts gäller dock inte, om något annat följer av bestämmelser som regeringen meddelar.

Studiemedel lämnas inte för den tid under vilken den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

5 kap. 6 §⁴

Korttidsstudiestöd för deltagande i utbildning som avses i 1 § lämnas inte till studerande som har studie- hjälp, studiemedel, särskilt vuxenstudiestöd, *utbildningsbidrag* eller särskilt utbildningsbidrag för den tidsperiod som utbildningen pågår.

Korttidsstudiestöd för deltagande i utbildning som avses i 1 § lämnas inte till studerande som har studie- hjälp, studiemedel, särskilt vuxenstudiestöd, *aktivitetsstöd* eller särskilt utbildningsbidrag för den tidsperiod som utbildningen pågår.

7 kap. 1 §⁵

Särskilt vuxenstudiestöd kan lämnas till studerande vid de läroanstalter och utbildningar som bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen utser. Regeringen får meddela föreskrifter om rätt till särskilt vuxenstudiestöd för studerande vid sådana lärarutbildningar till vilka det finns ett behov av att förbättra rekryteringen. I sådana föreskrifter får göras undantag från bestämmelserna i 3–5 a, 7, 8, 8 a och 14 §§. Regeringen får vidare meddela föreskrifter om rätt till särskilt vuxenstudiestöd för vissa studerande vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar. I sådana föreskrifter får göras avvikelser från bestämmelserna i 3, 5, 7, 8 och 14 §§ samt, såvitt avser studiemedel för behörighetsgivande förutbildning, i 4 kap. 9 §. I föreskrifterna får också ges rätt till avskrivning av studielån enligt 4 kap. i andra fall än som anges i 8 kap. 9–12 §§.

I 20 § finns bestämmelser om verkan av att en studerande har fått studiemedel för den tid för vilken särskilt vuxenstudiestöd lämnas.

Särskilt vuxenstudiestöd får inte beviljas eller tas emot för den tid *för vilken utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning*, utbildningsbidrag för doktorander eller särskilt utbildningsbidrag *lämnas, om inte* något annat följer av bestämmelser som regeringen meddelar.

Särskilt vuxenstudiestöd får inte beviljas eller tas emot för den tid *då den studerande får*

- *aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,*
- utbildningsbidrag för doktorander, eller
- särskilt utbildningsbidrag.

Vad som nu sagts gäller dock inte, om något annat följer av bestämmelser som regeringen meddelar.

6 a §⁶

När vuxenstudiestöd beräknas med ledning av *utbildningsbidraget*

När vuxenstudiestöd beräknas med ledning av *aktivitetsstödet* enligt

⁴ Senaste lydelse 1997:1215.

⁵ Senaste lydelse 1997:1215.

⁶ Senaste lydelse 1997:573.

enligt bestämmelserna om dagpenning, används alltid det *utbildningsbidrag* som den studerande skulle ha fått för heltidsarbete.

bestämmelserna om dagpenning, används alltid det *aktivitetsstöd* som den studerande skulle ha fått för heltidsarbete.

7 §⁷

Till en studerande som uppfyller villkoren för ersättning från en arbetslöshetskassa eller som under den längsta tid som ersättning kan betalas ut har fått ersättning från någon arbetslöshetskassa lämnas vuxenstudiestöd enligt 7 a, 7 b och 8 b §§.

Till en annan studerande lämnas särskilt vuxenstudiestöd enligt bestämmelserna i 8, 8 a och 8 b §§. Vid beräkningen av stödet används det lägsta *utbildningsbidrag* enligt bestämmelserna om dagpenning som kan betalas till en person som har rätt till ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och som uppfyller villkoren för ersättning vid arbetslöshet eller har fått ersättning under den längsta tid som ersättning kan betalas ut. Av 6 a § framgår att beräkningen alltid skall ske med ledning av *utbildningsbidraget* för heltidsarbete.

Till en annan studerande lämnas särskilt vuxenstudiestöd enligt bestämmelserna i 8, 8 a och 8 b §§. Vid beräkningen av stödet används det lägsta *aktivitetsstöd* enligt bestämmelserna om dagpenning som kan betalas till en person som har rätt till ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och som uppfyller villkoren för ersättning vid arbetslöshet eller har fått ersättning under den längsta tid som ersättning kan betalas ut. Av 6 a § framgår att beräkningen alltid skall ske med ledning av *aktivitetsstödet* för heltidsarbete.

När studerande i kommunal och statlig vuxenutbildning bedriver studier på mer än halvtid men mindre än heltid får storleken av det vuxenstudiestöd som annars skulle lämnas enligt föreskrifterna i första och andra stycket, bestämmas i förhållande till studiernas omfattning.

Föreskrifter om tillämpningen av tredje stycket meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

7 a §⁸

För varje tidsperiod om 15 dagar utgår till heltidsstuderande som avses i 7 § första stycket

1. vuxenstudiebidrag med 65 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i *utbildningsbidrag*, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en lika lång sammanhängande tidsperiod, om han kunnat få sådant bidrag,

2. studielån med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det *utbildningsbidrag* som avses under 1 efter avdrag för preliminär

För varje tidsperiod om 15 dagar utgår till heltidsstuderande som avses i 7 § första stycket

1. vuxenstudiebidrag med 65 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i *aktivitetsstöd*, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en lika lång sammanhängande tidsperiod, om han kunnat få sådant bidrag,

2. studielån med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det *aktivitetsstöd* som avses under 1 efter avdrag för preliminär

⁷ Senaste lydelse 1997:1215.

⁸ Senaste lydelse 1988:877.

när A-skatt,

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

A-skatt,

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

7 b §⁹

För varje tidsperiod om 30 dagar utgår till deltidstuderande som avses i 7 § första stycket

1. vuxenstudiebidrag med 65 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i *utbildningsbidrag*, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en sammanhängande tidsperiod om 15 dagar om han kunnat få sådant bidrag,

2. studielån med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det *utbildningsbidrag* som avses under 1 efter avdrag för preliminär A-skatt,

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

För varje tidsperiod om 30 dagar utgår till deltidstuderande som avses i 7 § första stycket

1. vuxenstudiebidrag med 65 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i *aktivitetsstöd*, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en sammanhängande tidsperiod om 15 dagar om han kunnat få sådant bidrag,

2. studielån med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det *aktivitetsstöd* som avses under 1 efter avdrag för preliminär A-skatt,

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

8 §¹⁰

För varje tidsperiod om 15 dagar utgår till heltidsstuderande som avses i 7 § andra stycket

1. vuxenstudiebidrag med 32,5 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i *utbildningsbidrag*, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en sammanhängande tidsperiod om 15 dagar, om han kunnat få sådant bidrag,

2. studielån med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det *utbildningsbidrag* som avses under 1 efter avdrag för preliminär A-skatt,

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

För varje tidsperiod om 15 dagar utgår till heltidsstuderande som avses i 7 § andra stycket

1. vuxenstudiebidrag med 32,5 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i *aktivitetsstöd*, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en sammanhängande tidsperiod om 15 dagar, om han kunnat få sådant bidrag,

2. studielån med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det *aktivitetsstöd* som avses under 1 efter avdrag för preliminär A-skatt,

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

8 a §¹¹

För varje tidsperiod om 30 dagar

För varje tidsperiod om 30 dagar

⁹ Senaste lydelse 1988:877.

¹⁰ Senaste lydelse 1988:877.

¹¹ Senaste lydelse 1988:877.

utgår till deltidsstuderande som avses i 7 § andra stycket

1. vuxenstudiebidrag med 32,5 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i *utbildningsbidrag*, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en sammanhängande tidsperiod om 15 dagar, om han kunnat få sådant bidrag,

2. studielån med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det *utbildningsbidrag* som avses under 1 efter avdrag för preliminär A-skatt,

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

utgår till deltidsstuderande som avses i 7 § andra stycket

1. vuxenstudiebidrag med 32,5 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i *aktivitetsstöd*, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en sammanhängande tidsperiod om 15 dagar, om han kunnat få sådant bidrag,

2. studielån med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det *aktivitetsstöd* som avses under 1 efter avdrag för preliminär A-skatt,

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

8 kap.

20 §¹²

Studielån som avser tid då den studerande har uppburit *utbildningsbidrag*, enligt bestämmelserna om dagpenning, skall inte återbetalas i den mån avdrag har skett från *utbildningsbidraget*.

Studielån som avser tid då den studerande har uppburit *aktivitetsstöd*, enligt bestämmelserna om dagpenning, skall inte återbetalas i den mån avdrag har skett från *aktivitetsstödet*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹² Senaste lydelse 1988:877.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa lämnas enligt bestämmelserna i 7 kap. 7 a och 7 b §§ studiestödslagen (1973:349) vare sig den studerande är medlem i en arbetslöshetskassa eller inte. I övrigt skall bestämmelserna i 1 kap. 5 och 8 §§, 7 kap. 1, 2, 4–5 a §§, 7 § tredje och fjärde stycket, 8 b, 9 och 17–20 §§ samt 9 kap. 1–3 och 7 §§ studiestödslagen tillämpas på särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Vid beräkningen av stödet används det lägsta *utbildningsbidrag* enligt bestämmelserna om dagpenning som kan betalas till en person som har rätt till ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och som uppfyller villkoren för ersättning vid arbetslöshet eller har fått ersättning under den längsta tid som ersättning kan betalas ut.

När stödet beräknas med ledning av *utbildningsbidraget* enligt bestämmelserna om dagpenning, används alltid det *utbildningsbidrag* som den studerande skulle ha fått för heltidsarbete.

Vid beräkningen av stödet används det lägsta *aktivitetsstöd* enligt bestämmelserna om dagpenning som kan betalas till en person som har rätt till ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och som uppfyller villkoren för ersättning vid arbetslöshet eller har fått ersättning under den längsta tid som ersättning kan betalas ut.

När stödet beräknas med ledning av *aktivitetsstödet* enligt bestämmelserna om dagpenning, används alltid det *aktivitetsstöd* som den studerande skulle ha fått för heltidsarbete.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹ Senaste lydelse 1997:1216.

2.3 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1999:1395) dels att 2 kap. 7 §, 3 kap. 17 och 25 §§, 4 kap. 24 § och punkt 8 i övergångsbestämmelserna skall ha följande lydelse,

dels att det i övergångsbestämmelserna skall införas en ny punkt, 12, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §

Studiebidrag lämnas med 850 kronor i månaden.

Inackorderingstillägg lämnas med lägst 1 190 och högst 2 350 kronor i månaden.

Extra tillägg lämnas med 855, 570 eller 285 kronor i månaden.

Studiebidrag lämnas med 950 kronor i månaden.

3 kap.

17 §

Vid studier om 20 veckor under ett kalenderhalvår skall fribeloppet svara mot

- a) 125 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
- b) 156,25 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 187,5 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

I andra fall än som avses i första stycket, skall fribeloppets andel av prisbasbeloppet ökas eller minskas för varje vecka som studietiden är *längre* eller *kortare* än 20 veckor med

- a) 6,25 procentenheter vid studier på heltid,
- b) 4,69 procentenheter vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 3,12 procentenheter vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

I andra fall än som avses i första stycket, skall fribeloppets andel av prisbasbeloppet ökas eller minskas för varje vecka som studietiden är *kortare* eller *längre* än 20 veckor med

- a) 6,25 procentenheter vid studier på heltid,
- b) 4,69 procentenheter vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
- c) 3,12 procentenheter vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

25 §

Om inte något annat följer av föreskrifter som regeringen meddelar får studiemedel inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

- studiehjälp enligt 2 kap.,
- utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning,
- utbildningsbidrag för doktorander,

Om inte något annat följer av föreskrifter som regeringen meddelar får studiemedel inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

- studiehjälp enligt 2 kap.,
- aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
- utbildningsbidrag för doktorander,

- särskilt utbildningsbidrag, eller
- särskilt utbildningsbidrag, eller
- rehabiliteringsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.
- rehabiliteringsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för forskarutbildning om den studerande är eller har varit anställd som doktorand eller har eller har haft utbildningsbidrag för doktorander.

4 kap.

24 §

Studielån som avser tid då den studerande har tagit emot *utbildningsbidrag*, enligt bestämmelserna om dagpenning, skall inte betalas tillbaka i den mån avdrag har skett från *utbildningsbidraget*.

Studielån som avser tid då den studerande har tagit emot *aktivitetsstöd*, enligt bestämmelserna om dagpenning, skall inte betalas tillbaka i den mån avdrag har skett från *aktivitetsstödet*.

8. Beträffande sådana studielån som har beviljats enligt 4 kap. 2 § studiestödslagen (1973:349) tillämpas 8 kap. 11 § i den gamla lagen i stället för 4 kap. 22 § i den nya lagen.

8. Beträffande sådana studielån som har beviljats enligt 4 kap. 2 § studiestödslagen (1973:349) tillämpas 8 kap. 11 § i den gamla lagen i stället för 4 kap. 22 § i den nya lagen. *Vad som i 8 kap. 11 § i den gamla lagen sägs om studier enligt 4 kap. 1 § skall därvid tillämpas även på studier enligt 3 kap. 2 § första stycket i den nya lagen.*

12. *Om en studerande har beviljats studiestöd enligt 3, 4 eller 7 kap. studiestödslagen (1973:349) eller särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa, och den studerande beviljas studiestöd enligt den nya lagen innan återbetalningskyldighet för studielån har inträtt enligt de gamla bestämmelserna, skall återbetalningen av dessa studielån börja samtidigt med återbetalningen enligt den nya lagen.*

3 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Samtliga anslag under utgiftsområde 15 hör till politikområdet Utbildningspolitik som presenteras under utgiftsområde 16.

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar kostnader för olika former av ekonomiskt stöd till enskilda under studier. Kostnader för förvaltningen av studiestöden, som sköts av Centrala studiestödsnämnden (CSN), redovisas under utgiftsområde 16 politikområde Utbildningspolitik.

Inom utgiftsområdet anslås medel för dels studiehjälp i form av studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg för studerande inom främst gymnasieskolan, dels studiemedel i form av studiebidrag och dels medel för räntesubventioner och avskrivning av studielån. Vidare anslås medel för olika former av vuxenstudiestöd samt bidrag för studiesociala ändamål.

Vissa studiestöd är rättighetsstyrda. Detta innebär att anslagsbelastningen, förutom av reglerna för lån och bidrag, främst är beroende av antalet studerande i studiestödsberättigande utbildningar och deras val av studiestöd. Bestämmelserna som reglerar rätten till studiestöd och återbetalningen av studielån finns främst i studiestödslagarna (1973:349 och 1999:1395) och studiestödsförordningarna (1973:418 och 2000:655) samt i CSN:s tillämpningsföreskrifter. Studiestödslagen (1999:1395) och studiestödsförordningen (2000:655) träder i kraft den 1 juli 2001.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 1999	Anslag 2000 ¹	Utgifts- prognos 2000	Förslag anslag 2001	Beräknat anslag 2002	Beräknat anslag 2003
Politikområde Utbildningspolitik	19 676	20 442	18 898	21 622	24 365	24 727
Totalt för utgiftsområde 15	19 676	20 442	18 898	21 622	24 365	24 727

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2000 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

4 Anslag inom Uo 15 som hör till politikområde Utbildningspolitik

4.1 Budgetförslag

4.1.1 25:1 Studiehjälp m.m.

Tabell 4.25:1 Anslagsutvecklingen Studiehjälp m.m.

Tusental kronor

1999	Utfall	2 122 007	Anslags-sparande	-10 772
2000	Anslag	2 397 807	Utgifts-prognos	2 382 800
2001	Förslag	2 696 483		
2002	Beräknat	2 737 310		
2003	Beräknat	2 774 600		

De utgifter som belastar anslaget är studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg enligt 3 kap. studiestödslagen (1973:349) och, fr.o.m. den 1 juli 2001, enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395). Vidare bekostas från anslaget – enligt särskild författning (CSNFS 1983:17) – ersättning till svenska elever utomlands för dagliga resor. Utgifterna på området är främst beroende av antalet 16–20 åringar som studerar i gymnasieskolor och motsvarande skolformer.

En jämförelse mellan anvisade medel för budgetåret 1999 och utfall visar ett underskott på nästan 11 miljoner kronor beroende på att utflödet av studiebidrag under 1999 blev större än beräknat.

Regeringens överväganden

Studiebidrag

Studiehjälp lämnas för den del av ett läsår då den studerande bedriver studier. Studiebidrag betalas

i allmänhet ut för nio månader under ett år. Studiebidraget betalades ut med 750 kronor per månad under budgetåret 1999.

Under budgetåret 1999 betalades studiebidrag ut till ca 390 000 studerande. För budgetåret 2000 beräknar regeringen att ungefär lika många elever kommer att få studiebidrag. Bidraget betalades under 2000 ut med 850 kronor per månad. Enligt Statistiska centralbyråns befolkningsstatistik beräknas antalet 16–20 åringar öka något under kommande budgetår.

Regeringens förslag: Studiebidraget i studiehjälpen skall höjas från 850 kronor till 950 kronor i månaden fr.o.m. den 1 januari 2001.

Skälen för regeringens förslag: Under Uo 12 *Ekonomisk trygghet för familjer och barn* föreslår regeringen en höjning av det allmänna barnbidraget med 100 kronor per barn och månad fr.o.m. januari 2001. Som en följd av det föreslår regeringen även en höjning av studiebidraget med motsvarande belopp. Kostnaden för höjningen uppgår till 300 miljoner kronor. Förslaget kräver en ändring av 3 kap. 6 § studiestödslagen (1973:349) och 2 kap. 7 § studiestödslagen (1999:1395).

Extra tillägg

Extra tillägg beviljas med 855 kronor, 570 kronor eller 285 kronor i månaden beroende på familjens ekonomiska situation. Extra tillägg lämnas

liksom studiebidrag normalt för nio månader under ett år. Under budgetåret 1999 betalades ut extra tillägg till 24 867 studerande, en minskning med 5 procent i förhållande till föregående år.

Inackorderingstillägg och kostnader för dagliga resor för studerande utomlands

Inackorderingstillägget beviljas i huvudsak till studerande utanför det offentliga skolväsendet (folkhögskolor, fristående skolor, riksinternat-skolor m.fl.) med lägst 1 190 kronor och högst 2 350 kronor per månad beroende på avståndet mellan hemmet och skolan. Under budgetåret 1999 fick 5 678 elever inackorderingstillägg, en ökning med 12 procent i förhållande till föregående år.

Mot bakgrund av ovanstående beräknas kostnaden för studiehjälpen till 2,7 miljarder kronor för budgetåret 2001.

Tabell 4.25:1 Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	2 397 807
Ökat resursbehov	298 676
Förslag 2001	2 696 483

4.1.2 25:2 Studiemedel m.m.

Tabell 4.25:2 Anslagsutvecklingen Studiemedel m.m.

Tusental kronor

1999	Utfall	8 472 857	Anslags-sparande	245 757
2000	Anslag	9 806 694 ¹	Utgifts-prognos	9 310 400
2001	Förslag	8 478 256		
2002	Beräknat	12 084 556		
2003	Beräknat	12 842 522		

¹ Varav 195 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2000.

Anslaget omfattar kostnader för studiemedel i form av studiebidrag.

Studiemedelsanslaget är rättighetsstyrt och är främst beroende av antalet studerande. En jämförelse mellan anvisade medel och utfall för budgetåret 1999 visar ett överskott på 245,8 miljoner kronor. Det beror främst på att färre studerande efterfrågat stödet. Prognosen för innevarande år visar att utgifterna kommer att bli ca 496 miljoner kronor lägre än vad som tidigare beräknats.

Detta beror också på att efterfrågan blev mindre än beräknat.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Med anledning av ändringar i arbetsmarknadsförfattningarna skall ett antal följdändringar göras i studiestödslagen (1973:349), lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa och studiestödslagen (1999:1395). I studiestödslagen (1999:1395) skall tillägg och kompletteringar göras, bl.a. för att underlätta ytterligare för den som fått studiestöd enligt såväl de gamla som de nya reglerna.

Skälen för regeringens förslag: Regeringens arbete med regelförenklingar inom arbetsmarknadspolitiken har resulterat i ett flertal nya respektive ändrade författningar som trätt i kraft den 1 augusti 2000. Ändringarna innebär bl.a. att vissa nya begrepp har införts inom det arbetsmarknadspolitiska området. Detta redovisas närmare under utgiftsområde 13. De nya begrepp som införts berör även författningar inom Utbildningsdepartementets område varför följdändringar nu föreslås i studiestödslagen (1973:349), lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa och studiestödslagen (1999:1395). Ändringarna är av redaktionell natur och reglernas innehåll är i huvudsak oförändrat.

Riksdagen har, i enlighet med regeringens förslag i prop. 1999/2000:10 Ett reformerat studiestödssystem, beslutat om en ny studiestödslag (1999:1395). Den nya lagen som träder i kraft den 1 juli 2001 bör ändras och kompletteras på följande sätt.

3 kap. 17 § studiestödslagen reglerar hur stort det s.k. fribeloppet är. I studiestödspropositionen (s. 106) anges att fribeloppet för 20 veckor skall öka för varje vecka som utbildningstiden är kortare än 20 veckor och att fribeloppet på motsvarande sätt skall minskas för varje vecka som utbildningen är längre än 20 veckor. I 3 kap. 17 § andra stycket anges det att fribeloppets andel av prisbasbeloppet skall ökas eller minskas på visst sätt för varje vecka som studietiden är längre eller kortare än 20 veckor. Denna bestämmelse bör förtydligas så att det direkt av ordalydelsen framgår att fribeloppet är högre vid kortare studietid och lägre vid längre studietid.

Genom den nya studiestödslagen har förut-sättningarna för att få avskrivning av lån för gymnasiala studier förändrats jämfört med vad som gäller enligt den nuvarande lagen. I den nya lagen finns en övergångsbestämmelse, punkten 8, om rätt till avskrivning av lån som tagits för tidigare gymnasiala studier. Beträffande sådana studielån som har beviljats enligt 4 kap. 2 § i den gamla lagen skall enligt punkten 8 i övergångsbestämmelserna 8 kap. 11 § i den gamla lagen tillämpas i stället för 4 kap. 22 § i den nya lagen. Enligt 8 kap. 11 § i den gamla lagen kan den som tidigare uppburit studielån för studier enligt 4 kap. 2 § befrias från att betala tillbaka en viss del av dessa lån om han under viss tid har fått studielån för studier enligt 4 kap. 1 § i den gamla lagen, dvs. för högskoleutbildning eller liknande utbildning. Punkten 8 i övergångsbestämmelserna bör förtydligas så att det klart framgår att 8 kap. 11 § i den gamla lagen skall tillämpas även om de nya studierna har bedrivits med studielån enligt den nya lagen.

Enligt 8 kap. 3 § studiestödslagen (1973:349) skall en låntagare påbörja återbetalningen av studielånet när det vid ingången av ett kalenderår har gått minst sex månader efter den senaste tidsperiod för vilken låntagaren fått studiestöd enligt 3, 4 eller 7 kap. samma lag. Av 5 § lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa följer att detsamma gäller den som har uppburit särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa i form av studielån. Återbetalningstidens början är reglerad på motsvarande sätt i den nya studiestödslagen. Enligt 4 kap. 3 § i den nya lagen skall återbetalningen börja när det vid ingången av ett kalenderår har gått minst sex månader efter utgången av den senaste tidsperiod för vilken låntagaren fått studiestöd enligt den lagen. I nu gällande lagstiftning regleras alltså, på samma sätt som i den nya lagen, bara studiestöd som tagits emot enligt respektive lag. Det är dock rimligt att en studerande som före den 1 juli 2001 påbörjat sina studier med studiestöd enligt nu gällande bestämmelser och som efter den tidpunkten fortsätter studierna med studiestöd enligt den nya lagen bör ha anstånd med att påbörja återbetalningen av lånen tills studierna är helt slutförda. Detta oavsett om studielånet har tagits emot enligt nu gällande lagar eller enligt den nya studiestödslagen. Det bör därför införas en övergångsbestämmelse till den nya lagen som reglerar att – om återbetalningsskyldigheten för studielån ännu inte har inträtt enligt de gamla bestämmelserna – återbetalningen av lån som tagits emot

enligt den gamla lagstiftningen skall börja samtidigt med att återbetalningen påbörjas enligt den nya studiestödslagen.

Under 1999 fick nästan 417 000 studerande studiemedel. Detta är en ökning med 1 procent i förhållande till föregående år. Det maximala beloppet för studiemedel är för närvarande 7 137 kronor per månad, varav 1 984 kronor är bidrag. Under 2000 tycks inte antalet studiemedelstagare öka i samma takt som antalet platser inom högskoleområdet. Enligt prognosen för innevarande år kommer antalet studerande som beviljas studiemedel för studier utomlands att öka.

Under femårsperioden 1997–2003 tillförs universitet och högskolor resurser för närmare 100 000 nya permanenta platser. Studiemedelsanslaget följer utvecklingen inom utbildningssektorn. Anslaget påverkas av de satsningar riksdag och regering gör inom området. Under 2001 utökas antalet högskoleplatser med 10 000 platser, vilket bedöms öka efterfrågan på studiemedel. Under 2002 kommer antalet högskoleplatser att utökas med ytterligare 10 000 platser.

I 2000 års ekonomiska vårproposition gjorde regeringen bedömningen att satsningen på kunskapslyftet skall vidmakthållas på en i huvudsak oförändrad nivå till utgången av 2002. För 2003 beräknades medel för sammanlagt 56 000 årsstudieplatser inom kommunal vuxenutbildning och i folkhögskolan. En rad skäl talar mot att en så kraftig minskning av volymen sker från ett budgetår till nästa. Regeringen gör därför bedömningen, att en successiv minskning bör inledas under 2001. Budgetåret 2001 beräknas en minskning av kunskapslyftet med ca 15 000 platser fr.o.m. andra halvåret. Det motsvarar en besparing på 235 miljoner kronor för studiestöd, varav 68 miljoner kronor i studiemedel och 167 miljoner kronor i särskilt utbildningsbidrag.

Under budgetåret 2001 införs ett nytt reformerat studiestödssystem som riksdagen fattat beslut om i december 1999 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96). Reformen innebär bl. a. att bidragsdelen i studiemedlen ökar från nuvarande 27,8 procent till 34,5 procent. Studerande som är 25 år eller äldre kan få ett tilläggs lån på ca 1 600 kronor per månad under vissa förutsättningar. Återbetalningsreglerna skärps genom ett s.k. modifierat annuitets-system. En garantiregel kan begränsa återbetalningen till 5 eller 7 procent av årsinkomsten. Studiestöden särskilt vuxenstudiestöd (svux) och särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) kommer fr.o.m. den 1 juli 2001 inte längre att

beviljas till nya sökande. För studerande som påbörjat sina studier med svux eller svuxa finns det möjlighet att fullfölja studierna med samma stöd dock längst t.o.m. den 30 juni 2003. För vuxenstuderande finns i det nya studiemedelssystemet en särskild resursram för ett prioriterat bidrag för dem som är minst 25 år och studerar på grundskole- eller gymnasienivå. Totalbeloppet är detsamma som för studiemedel, men bidragsdelen är 82 procent. Resursramen för detta högre bidrag beräknas för 71 000 studerande, dvs. till ungefär lika många studerande som haft svux eller svuxa under 1999. Både den generella och prioriterade bidragsdelen blir pensionsgrundande. Anslaget tillförs 3 miljoner kronor för att förstärka möjligheterna för studerande på kompletterande utbildningar att få studiestöd och 4,5 miljarder kronor överförs till det nya anslaget 25:3 *Studiemedelsröntor m.m.* Anslaget beräknas totalt till 8,5 miljarder kronor för 2001.

Tabell 4.25:2 Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor	
Anslag 2000	9 806 694
Makroekonomiska förutsättningar (prisbasbelopp)	79 196
Ökat resursbehov p.g.a. höjt studiemedelsbidrag m.m.	1 026 223
Ökat resursbehov för pensionsavgifter	968 363
Överföring från anslaget Vuxenstudiestöd m.m. med anledning av reformen	1 084 249
Volymer m.m.	104 221
Minskning av kunskapslyftet	- 68 000
Överföring till anslaget Studiemedelsröntor m.m.	-4 522 690
Förslag 2001	8 478 256

4.1.3 25:3 Studiemedelsröntor m.m.¹

Tabell 4.25:3 Anslagsutvecklingen Studiemedelsröntor m.m.

Tusental kronor			
1999	Utfall	0	Anslags-sparande
2000	Anslag	0	Utgifts-prognos
2001	Förslag	4 522 690	
2002	Beräknat	5 159 700	
2003	Beräknat	6 179 760	

Samtidigt med att ett nytt studiemedelssystem införs den 1 juli 2001 införs ett nytt anslag för studiemedelsröntor m.m. 2001. Anslaget belastas av röntor och avskrivningar av studielån som ingår i studiemedel, särskilt vuxenstudiestöd (svux) och särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa). Dessutom belastas anslaget av avskrivningar av studielån som ingått som en del i studiehjälpen enligt äldre bestämmelser samt av kostnader för avskrivning och inlösen av vissa studielån med statlig kreditgaranti i enlighet med kungörelsen (1961:384) om avskrivning av lån för studier eller på grund av att låntagaren avlidit eller varit varaktigt betalningsoförmögen.

Faktorer som ränteutveckling, prisbasbelopp och återbetalningstakt styr utgifterna på anslaget. Ränteutgifterna styrs också av den ingående fordran som staten har på låntagarna. Antalet låntagare har ökat kraftigt under de senaste åren. Den 1 januari 2000 hade 1,4 miljoner personer studielån, varav ca 230 000 inte hade börjat återbetalningen.

Regeringens överväganden

En övervägande del av anslagsbelastningen utgörs av räntekostnader till följd av att den totala skuldstocken ökar varje år och att återbetalningarna ännu är relativt små. Utgiften för röntor och avskrivningar beräknas uppgå till drygt 4,5 miljarder kronor. Genom att medel för dessa ändamål anvisas under ett särskilt anslag blir statsbudgeten tydligare.

CSN:s totala upplåning från Riksgäldskontoret beräknas uppgå till ca 91,5 miljarder kronor vid utgången av år 2000 för studielån tagna

¹ Nytt anslag uppförs

fr.o.m. 1989. För budgetåret 2001 beräknas ytterligare 11,7 miljarder kronor lånas upp för studielån. Det samlade lånebehovet uppgår därmed till 103,2 miljarder kronor för det kommande budgetåret.

Tabell 4.25:3 Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	0
Överföring från anslaget Studiemedel m.m.	4 522 690
Förslag 2001	4 522 690

4.1.4 25:4 Vuxenstudiestöd m.m.

Tabell 4.25:4 Anslagsutvecklingen Vuxenstudiestöd m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
1999	Utfall	8 459 478		1 149 616
2000	Anslag	7 655 998	1	Utgifts- prognos 6 710 999
2001	Förslag	5 812 172		
2002	Beräknat	4 256 470		
2003	Beräknat	2 803 219		

¹Inklusive en minskning med 540 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2000.

De utgifter som belastar anslaget är korttidsstudiestöd, internatbidrag, särskilt vuxenstudiestöd (svux), särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa), timersättning vid sårsvux, särskilt utbildningsbidrag och stipendier för basår till ungdomar under 20 år.

En jämförelse mellan anvisade medel och utfall för budgetåret 1999 visar att 1 150 miljoner kronor inte har utnyttjats. Detta främst beroende på att förväntade efterfrågeökningar uteblivit, men även på grund av att möjligheten att studera ett andra år med särskilt utbildningsbidrag upphört under hösten 1999. Många studerande har därför valt svux eller svuxa, vilket inneburit att anslaget för vuxenstudiestöd m.m. belastats i mindre omfattning eftersom vuxenstudiebidraget endast utgör 65 procent av bidraget i särskilt utbildningsbidrag.

Regeringens överväganden

Regeringen har under avsnitt 4.1.2. lämnat förslag till ändring i studiestödslagen (1973:349) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa. Detta med anledning av

regeringens arbete med förenklingar inom arbetsmarknadspolitiken.

Anslaget totalt

Minskningen av efterfrågan på vuxenstudiestöd under nuvarande budgetår bedöms kvarstå 2001 på grund av en minskad efterfrågan på det särskilda utbildningsbidraget. Detta till följd av att det från den 1 juli 1999 betalas ut under högst 12 månader. Dessutom gör regeringen bedömningen att efterfrågan minskar på grund av en sjunkande arbetslöshet. Skulle det visa sig att efterfrågan överstiger prognosen för 2001 finns som reserv det på anslaget beräknade anslagssparandet från innevarande budgetår på drygt 2 miljarder kronor.

För budgetåret 2001 beräknas att ungefär lika många vuxenstuderande kan få ett vuxenstudiestöd eller studiemedel som 2000.

Särskilt vuxenstudiestöd

Särskilt vuxenstudiestöd kan beviljas för studier på grundskole- och gymnasieskolenivå samt på högskolenivå för yrkesteknisk högskoleutbildning (YTH), specialpedagogexamen eller specialpedagogisk påbyggnadsutbildning och vissa utbildningar inom naturvetenskap och teknik (s.k. NT-utbildningar). Svux är i första hand avsett för vuxenstuderande med kort tidigare utbildning som tar ledigt från sitt arbete för att studera. Under budgetåret 1999 fick nära 26 000 personer svux. I förhållande till 1998 var det en ökning med ca 18 procent. Anledningen är främst att arbetstagare som påbörjat studierna med särskilt utbildningsbidrag valt att slutföra sina studier med svux. Efterfrågan på stödet ligger ungefär på samma nivå under innevarande budgetår.

Fr.o.m. den 1 juli 2001 kan stödet inte längre beviljas till nya sökande.

Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa

För rätt till särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) är det grundläggande villkoret att sökanden är helt eller delvis arbetslös. Antalet studerande som fick svuxa under budgetåret 1999 var drygt 41 000 personer, en ökning med nästan 44 procent i förhållande till föregående år. Detta

beror som tidigare nämnts främst på att möjligheten att studera ett andra år med särskilt utbildningsbidrag upphört under hösten 1999. Efterfrågan på svuxa bedöms öka något under innevarande budgetår.

Fr.o.m. den 1 juli 2001 kan stödet inte längre beviljas till nya sökande.

Särskilt utbildningsbidrag

Särskilt utbildningsbidrag kan, fr.o.m. den 1 juli 1997, beviljas arbetslösa mellan 25 och 55 år för studier på grundskole- eller gymnasieskolenivå. Bidraget motsvarar ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen vid arbetslöshet. Även anställda kan i begränsad utsträckning och under vissa förutsättningar få stödet. Under 1999 fick ca 109 000 personer särskilt utbildningsbidrag, varav ca 79 procent var arbetslösa. Intresset för särskilt utbildningsbidrag har varit stort och utbetalda medel under 1999 uppgick till 5 900 miljoner kronor. Under 2000 beräknas antalet studie-stödstagare minska med ca 40 000 bl.a. till följd av att möjligheten att studera ett andra år med särskilt utbildningsbidrag upphört och att arbetslösheten minskat.

Regeringen avser att i en kommande proposition lämna förslag om vuxnas lärande. I avvaktan på denna proposition beräknas medel om ca 2,7 miljarder kronor för ett fortsatt vuxenstudiestöd efter 2002.

Korttidsstudiestöd och internatbidrag

Korttidsstudiestöd kan beviljas arbetstagare som deltar i studiecirkel, kurser inom komvux och statens skolor för vuxna samt i vissa s.k. korta kurser vid folkhögskolor. Stöd kan lämnas för studier i svenska, engelska och matematik på grundskole- och gymnasieskolenivå, för studier i samhällskunskap som motsvarar sådana moment som ingår i den kommunala vuxenutbildningen samt för studier som syftar till att utveckla handikappades färdigheter och kunskaper om handikappet. Korttidsstudiestödet ersätter förlorad arbetsförtjänst och uppgår till 75 kronor per timme.

Internatbidrag kan beviljas deltagare i korta kurser vid folkhögskolor och vid statens skolor för vuxna för ovan nämnda studier. Bidraget, som kan beviljas både arbetstagare och icke arbetstagare, är 327 kronor per dygn.

Under budgetåret 1999 betalades 24,8 miljoner kronor ut i korttidsstudiestöd och internatbidrag till drygt 4 000 personer, vilket är en minskning med 32 procent i förhållande till året innan. Orsaken till minskningen är främst en minskad efterfrågan.

Den 1 juli 2001 införs nya former för beviljandet av stöden. Resurser motsvarande vad som för närvarande avsätts för stöden skall i stället anvisas som statsbidrag till fackliga organisationer och Statens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus) - se avsnittet 4.1.7 anslaget 25:7 *Bidrag till vissa organisationer m.m.* De sammanlagda medlen för ändamålet är oförändrade.

Timersättning vid särvux

Timersättning beviljas till en studerande som deltar i vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvux) och som förlorar arbetsinkomst eller arbetslöshetsersättning på grund av detta. År 1999 var antalet deltagare i särvux med timersättning 263 personer.

Den 1 juli 2001 införs nya former för beviljandet av stöden. Resurser motsvarande vad som för närvarande avsätts för stödet skall i stället anvisas som statsbidrag till Statens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus) - se avsnittet 4.1.7 anslaget 25:7 *Bidrag till vissa organisationer m.m.* De sammanlagda medlen för ändamålet är oförändrade.

Stipendier för basår till ungdomar under 20 år

Ett stipendium på 10 000 kronor kan utbetalas till alla som genomfört ett basår med inriktning mot naturvetenskap eller teknik inom kommunal vuxenutbildning eller statens skolor för vuxna. Under år 1999 har 223 personer fått stipendiet, vilket är 777 personer färre än beräknat.

Regeringen anser att stipendier för basår inte längre skall lämnas efter läsåret 1999/2000.

Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar

Anslaget redovisades tidigare under A7 Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar. Stödet kan beviljas för naturvetenskapliga och tekniska

högskoleutbildningar enligt förordningen (1995:819) om vissa naturvetenskapliga och tekniska högskoleutbildningar med särskilt vuxenstudiestöd m.m. Endast studerande som har rätt till särskilt vuxenstudiestöd kan antas till utbildningarna. År 1999 var det 7 508 personer som studerade med detta stöd.

Inga nya studerande antas till sådan utbildning och stödet upphör helt vid utgången av 2002.

Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa lärarutbildningar

Anslaget redovisades tidigare under A6 Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa lärarutbildningar. Stödet kan beviljas till studerande vid utbildning som leder till specialpedagogexamen samt vid påbyggnadsutbildning till sådan examen. Studerande som antas till utbildningen har i princip rätt till stödet. År 1999 fick 1 506 personer stöd vilket är ungefär i samma nivå som tidigare år.

Fr.o.m. den 1 juli 2001 kan stödet inte längre beviljas till nya sökande. I stället kan studiemedel med 82 procents bidragsdel utgå.

Mot bakgrund av det som redovisats beräknas kostnaden för budgetåret 2001 för vuxenstudiestöden till 5,7 miljarder kronor. I anslaget ingår statlig ålderspensionsavgift som beräknats till 523 miljoner kronor för 2001.

Tabell 4.25:4 Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	7 655 998
Överföring till anslaget Studiemedel m.m.	-1 110 471
Överföring från anslaget Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa lärarutbildningar	44 801
Överföring från anslaget Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar	162 693
Minskat resursbehov	-487 155
Minskning av kunskapslyftet	-167 000
Volym	-286 694
Förslag 2001	5 812 172

4.1.5 25:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Tabell 4.25:5 Anslagsutvecklingen Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Tusental kronor

1999	Utfall	37 118	Anslags-sparande	59 340
2000	Anslag	67 242	Utgifts-prognos	44 083
2001	Förslag	61 520		
2002	Beräknat	61 520		
2003	Beräknat	61 520		

Under detta anslag beräknar regeringen medel för

- bidrag enligt förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan för kostnader för resor och boende för döva och hörselskadade elever vid riksgymnasierna i Örebro samt för elever vid Rh-anpassad gymnasial utbildning i Göteborg, Kristianstad, Stockholm och Umeå,
- utgifter enligt förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar för kostnader för dels anordnandet av sådan utbildning, dels deltagande i sådan utbildning.

Anslagssparandet från 1999 har minskats genom indrag med 52 866 kronor.

Det är framför allt antalet elever som styr utgifterna på området.

Enligt förslag från sjuk- och arbetsskadekommittén (SOU 1996:113) bör bl.a. åldersgränsen för rätt till förtidspension/sjukbidrag ändras. Den nuvarande åldersgränsen innebär att en del av eleverna vid riksgymnasierna kan uppbära förtidspension/sjukbidrag. Detta förhållande kan komma att påverkas av ställningstaganden till en eventuell ändring av denna åldersgräns. Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet. Vid beslut enligt den nämnda förordningen om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan tas hänsyn till om eleven uppbär förtidspension/sjukbidrag. Budgeteringen under anslaget utgår från att ersättning skall ges till eleverna under förutsättning att eleven inte uppbär sådan förmån. Detta förklarar anslagssparandet. Utgifterna enligt förordningen om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar har beräknats för ca 800 deltagare.

Ett visst anslagssparande har uppstått till följd av successiv uppbyggnad under de första åren.

Regeringens överväganden

Under 1999 har 306 personer fått bidrag enligt förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan. Det är en minskning med nästan 16 procent i jämförelse med 1998. Under förutsättning av att reglerna är oförändrade bedöms efterfrågan ligga på samma nivå de kommande tre åren.

Bidrag enligt förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar har under 1999 omfattat ca 550 föräldrar. Det är en ökning med 37 procent men ändå färre än vad som planerades. Att inte fler föräldrar tagit del av bidraget beror på att utbildningsanordnarna har behövt tid för att förbereda sig och för att rekrytera deltagare. Utgiftsutvecklingen indikerar att ett ökat medelsbehov kan uppstå vid full utbyggnad.

Riksdagens beslut med anledning av förslag i prop. 1998/99:105 Elever med funktionshinder – ansvar för utbildning och stöd berör bl.a. riksrekryterande gymnasial utbildning för vissa elever med funktionshinder. Beslutet innebär dock att grunden för medelsberäkningen under detta anslag blir oförändrad.

Verksamhet som berättigar till stöd enligt förordningen om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar har ännu inte gett erfarenheter som föranleder någon ny bedömning av medelsbehovet.

Regeringen bedömer att medelsbehovet under anslaget för åren 2001, 2002 och 2003 kan minskas med 6 miljoner kronor i fast penningvärde i förhållande till 2000.

Tabell 4.25:5 Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	67 242
Minskat resursbehov	-6 000
Makroekonomiska förutsättningar	278
Förslag 2001	61 520

4.1.6 25:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tabell 4.25:6 Anslagsutvecklingen för Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tusental kronor

1999	Utfall	23 894	Anslags-sparande	333
2000	Anslag	23 935	Utgifts-prognos	23 935
2001	Förslag	24 462		
2002	Beräknat	24 950		
2003	Beräknat	25 450		

Anslaget omfattar utgifter för stöd till produktion av studielitteratur för högskolestuderande som är synskadade, rörelsehindrade eller dyslektiker. Anslaget disponeras av Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) som i samverkan med andra bibliotek skall förse synskadade och andra läshandikappade med litteratur. Anslaget är beroende av studerandeantalet.

En jämförelse mellan budget och utfall 1999 visar ett överskott om ca 0,3 miljoner kronor. Antalet läshandikappade högskolestuderande som utnyttjade TPB:s studielitteraturservice ökade med 22 procent år 1999 i förhållande till föregående år. Antalet högskoleplatser ökar även fortsättningsvis, vilket kan medföra att fler funktionshindrade studenter kommer att behöva litteratur.

Regeringens överväganden

Antalet studerande med behov av anpassad studielitteratur har ökat avsevärt under senare år. Regeringen har under föregående budgetår anpassat medelstildelningen till det ökade studerandeantalet. Antalet synskadade och funktionshindrade högskolestuderande förväntas fortsätta att stiga något. TPB kommer under den kommande treårsperioden att föra över mellan 7 000 och 10 000 analoga talbokstitlar till digitalt format. Prognosen för 2000 visar att anslaget kommer att förbrukas i sin helhet. Kostnader för produktion av studielitteratur för studerande som är synskadade, rörelsehindrade eller dyslektiker beräknas till 23,9 miljoner kronor för budgetåret 2001. TPB bör få bemyndigande att beställa sådan produktion av studentlitteratur som förfaller till betalning efter budgetåret 2001 till ett belopp av 3 miljoner kronor.

Tabell 4.25:6 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

(tkr)	1999 utfall	2000 prognos	2001 beräkn.	2002 beräkn.	2003 beräkn.
Utestående ¹ förpliktelser vid årets början	2 499	1 850	2 518		
Nya förpliktelser	1 850	2 000	3 000		
Infriade förplik- telser ^{1,2}	2 499	1 332	2 518	3 000	3 000
Utestående för- pliktelser vid årets slut	1 850	2 518	3 000		
Erhållen/före- slagen bemyn- diganderam	1 000	3 000	3 000	3 000	3 000

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser² Förpliktelser till följd av utnyttjade bemyndiganden**Tabell 4.25:6 Beräkning av anslaget för 2001**

Tusental kronor

Anslag 2000	23 935
Makroekonomiska förutsätt- ningar m.m.	527
Förslag 2001	24 462

4.1.7 25:7 Bidrag till vissa organisationer m.m.²

**Tabell 4.25:7 Anslagsutvecklingen Bidrag till vissa organi-
sationer m.m.**

Tusental kronor

1999	Utfall	0	Anslags- sparande
2000	Anslag	0	Utgifts- prognos
2001	Förslag	26 223	
2002	Beräknat	40 241	
2003	Beräknat	40 241	

Enligt uppgifter från CSN har korttidsstudiestöd och internatbidrag betalats ut till drygt 4 000 personer under 1999. Timersättning har betalats ut till ca 250 personer.

Av resurserna för korttidsstudiestöd och internatbidrag (anslag A3, anslagspost 1) beräknas ca 17 procent avse s.k. handikappkurser. De anvisade resurserna för de nämnda stöden, som 2000 sammanlagt uppgår till 40,2 miljoner kronor, skulle därmed fördela sig på följande sätt

- korttidsstudiestöd och internatbidrag för handikappkurser 6,1 miljoner kronor
- korttidsstudiestöd och internatbidrag för övriga kurser 30,0 miljoner kronor
- timersättning till studerande i särvtux 4,1 miljoner kronor

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Medel för korttidsstudiestöd och internatbidrag skall fr. o. m den 1 juli 2001 anvisas till Sibus och som statsbidrag till Landsorganisationen i Sverige (LO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO). Till Sibus skall anvisas även medel för timersättning till studerande i vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvtux). Korttidsstudiestödet, internatbidraget och timersättningen skall vara skattefria bidrag. Anslaget skall ligga fast på oförändrad nivå. Medel för administration skall omfördelas till berörda organ.

Ärendet och dess beredning: I och med att det nya studiestödssystemet införs den 1 juli 2001 upphör de nuvarande reglerna om korttidsstudiestöd och internatbidrag samt timersättning. Enligt studiestödspropositionen (1999/2000:10) skall medlen för dessa ändamål inte längre regleras i studiestödslagen utan istället anvisas som statsbidrag till fackliga organisationer och handikapporganisationer för i princip samma utbildningsinsatser som nu. Utbildningsutskottet har i sitt betänkande (1999/2000:UbU7) uttalat sig för att regeringen bör avvakta Kunskapslyftskommitténs slutbetänkande när det gäller resurser för studerande med funktionshinder. Under beredningen har synpunkter inhämtats från Sibus, LO och TCO vilka tillstyrker förslagen.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med nuvarande korttidsstudiestöd och internatbidrag har varit att rekrytera kortutbildade till studier av mindre omfattning för att på så sätt stimulera till längre kompetenshöjande utbildning. Denna inriktning skall gälla även fortsättningsvis. Bidrag skall alltså kunna lämnas för studier i basämnen som svenska, engelska, matematik och samhällskunskap. Grundläggande facklig utbildning bör som hittills kunna rymmas inom ramen för samhällskunskap. Det ekonomiska stödet till den en-

² Nytt anslag uppförs

skilde skall som hittills bestå dels av bidrag i avslutning till bortfall av inkomst, dels av bidrag för eventuella internatkostnader i samband med studierna.

Avsikten med resurserna är som nämnts att de i princip skall styras till personer med kort tidigare utbildning. Eftersom det i huvudsak är LO och TCO som organiserar korttidsutbildade arbetstagare anser regeringen att det är praktiskt att dessa organisationer får disponera de här aktuella resurserna. Det är dock viktigt att framhålla att de fackliga organisationerna har ett ansvar gentemot alla anställda på en arbetsplats. I detta ingår även att ombesörja information till alla anställda om möjligheterna till bidrag.

I samband med överföringen av medel är det nödvändigt med en väsentlig förenkling av regelverket. Som allmän princip bör gälla att de som är i störst behov av utbildningen bör prioriteras. Vidare bör bidragskonstruktionen göras mer lätthanterlig så att målen kan uppnås enklare.

Det nuvarande korttidsstudiestödet är skattepliktigt och pensionsgrundande. I fortsättningen bör bidraget inte beskattas. För den enskilde arbetstagaren är det som regel fråga om ledighet för deltagande i en kurs på några dagar eller någon/några timmar i veckan t.ex. i studiecirkel. En förändring av bidraget kommer alltså inte att få någon större betydelse för den framtida pensionen. Däremot är det rimligt med ett påslag på det beräknade nettobeloppet som kompensation för bortfall av pensionsrätt och rätt till semesterersättning. Hänsyn bör också tas till att beloppet per timme har varit oförändrat sedan år 1995. En viss höjning av det bidrag som motsvarar tidigare internatbidrag bör också övervägas med tanke på att beloppet inte höjts sedan år 1995.

Det bör få ankomma på regeringen att bestämna de aktuella bidragens storlek.

Att medel för korttidsstudiestöd och internatbidrag förs över till fackliga organisationer stöds av Kunskapslyftskommittén (KLK) i betänkandet Kunskapsbygget 2000 – det livslånga lärandet (SOU 2000:28). Däremot anser kommittén att riksdagens beslut bör ändras på så sätt att medel inte förs över till handikapporganisationer utan i stället till Sibus. Kommittén anser att myndigheten, som redan har ansvar för särskilda insatser när det gäller studerande med funktionshinder, kommer att kunna fördela resurserna i större utsträckning efter de enskildas behov. I fråga om timersättning för studier i sär-vux anför KLK att en majoritet av dem som får timersättning antingen arbetar i Samhall eller har

lönebidrag. Kommittén anser att några timmars studier per vecka i sär-vux bör kunna ske på betald arbetstid och att denna möjlighet bör kunna åstadkommas inom ramen för ett avtal med Samhall.

Regeringen anser att det finns skäl att följa KLK:s förslag när det gäller resurser som är avsedda för funktionshindrade. Vissa medel föreslås alltså få disponeras av Sibus för bidrag till personer som har inkomstbortfall och/eller internatkostnader på grund av studier. Det skall vara möjligt att få stöd enligt samma principer som nämns i föregående avsnitt. Men det är självfallet önskemålen om stöd för kurser som särskilt vänder sig till handikappade, i syfte att öka möjligheterna till arbete och deltagande i samhällslivet, som också bör tillgodoses i den utsträckning resurserna medger. Liksom nu bör det vara möjligt att stödet söks enskilt eller kollektivt av en handikapporganisation. Myndigheten och avnämarna bör efter hand kunna komma överens om praktiska hanteringsordningar.

När det gäller stöd motsvarande nuvarande timersättning bör sär-vux-studerande, som har förlust av inkomst, som nu, kunna söka stödet enskilt. Sibus kan också, med utgångspunkt i förslag av KLK, pröva om det är funktionellt att träffa avtal med Samhall innebärande att Samhall ersätts för utbetald lön för dem som går i sär-vux på betald arbetstid. I sådant fall behöver den enskilde arbetstagaren inte välja att begära ledigt från arbetet.

Författningsreglering

Under förutsättning av riksdagens godkännande kommer regeringen att i förordning reglera vad som fr.o.m. den 1 juli 2001 skall gälla för korttidsstudiestöd, internatbidrag och timersättning för deltagare i sär-vux.

Den nu föreslagna utformningen av korttidsstudiestödet, internatbidraget och timersättningen kan också komma att kräva vissa lagändringar. Bestämmelser i skattelagstiftningen samt bestämmelser om överlämnande av förvaltningsuppgifter till enskilda och därmed sammanhängande frågor om offentlighet kan komma att beröras. Den närmare utformningen av dessa bestämmelser behöver dock beredas ytterligare. Regeringen avser därför att i särskild ordning återkomma med förslag till lagändringar.

Administrationsresurser

Under anslaget 25:76 *Centrala studiestödsnämnden* under Uo 16 *Utbildning och universitetsforskning* bör på helårsbas 1,4 miljoner kronor, som tidigare anvisats till CSN, avdelas för administrationskostnader. Det bör ankomma på regeringen att fördela dessa medel.

Tabell 4.25:7 Beräkning av anslaget för 2001

<i>Tusental kronor</i>	
Anslag 2000	0
<i>Resursbehov</i>	<i>26 223</i>
Förslag 2001	26 223

Bilaga 1

Nya anslagsbenämningar

Bilaga 1

Nya anslagsbenämningar

Innehållsförteckning

1 Nya anslagsbenämningar.....	5
-------------------------------	---

Tabellförteckning

1.1 Nya anslagsbenämningar	5
----------------------------------	---

1 Nya anslagsbenämningar

Av tabellen nedan framgår benämningen på anslagen åren 2000 och 2001. Syftet med tabellen är att underlätta övergången till de nya benämningar som följer av att politikområden införts.

Tabell 1.1 Nya anslagsbenämningar

A1	25:1	Studiehjälp m.m
A2	25:2 25:3	Studiemedel m.m. Studiemedelsröntor m.m.
A3	25:4	Vuxenstudiestöd m.m.
A4	25:5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk
A5	25:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål
A6	25:4	Vuxenstudiestöd m.m.
A7	25:4	Vuxenstudiestöd m.m.
nytt anslag	25:3	Studiemedelsröntor m.m.
nytt anslag	25:7	Bidrag till vissa organisationer